



Eiropas
Komisija

ES DZĪVOJOŠO APVIENOTĀS KARALISTES VALSTSPIEDERĪGO TIESĪBAS BEZLĪGUMA *BREXIT* GADĪJUMĀ

2019. gada marts



Es esmu Apvienotās Karalistes valstspiederīgais, kas dzīvo ES dalībvalstī. Vai pēc AK izstāšanās no ES man joprojām būs tiesības dzīvot Apvienotajā Karalistē?

Visas ES dalībvalstis gatavo pasākumus, lai nodrošinātu, ka AK valstspiederīgie, kuri likumīgi uzturas to teritorijā izstāšanās dienā, arī turpmāk tiks uzskatīti par likumīgi tur dzīvojošiem.

Tomēr, tiklīdz AK būs izstājies no ES, Apvienotās Karalistes valstspiederīgie vairs nebūs ES pilsoņi un kļūs par trešās valsts valstspiederīgajiem. Tāpēc uz jums principā vairs neattieksies ES noteikumi par brīvu pārvietošanos.

Tas nozīmē, ka, piemēram, pat tad, ja būsiet ieguvis pastāvīgas uzturēšanās atļauju kādā no dalībvalstīm, tas nedos jums tiesības pārvietoties un dzīvot citā dalībvalstī.

Jūsu kā trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās tiesības noteiks valsts tiesību akti un ES direktīvas attiecībā uz likumīgo migrāciju. (Skatīt arī nākamo jautājumu.)



Kas man kā AK valstspiederīgajam būtu jādara, ja es vēlos turpināt dzīvot ES?

Visām dalībvalstīm vajadzētu būt gatavām izsniegt uzturēšanās atļaujas kā pierādījumu jūsu tiesībām uzturēties attiecīgajā dalībvalstī un jūsu tiesībām strādāt. Šīs atļaujas var būt pagaidu atļaujas, kas izsniegtas uz sākotnējo pārejas periodu, taču tās pakāpeniski būtu jāaizstāj ar galīgām atļaujām saskaņā ar vienoto ES formu. Tomēr, lai saņemtu šādu uzturēšanās atļauju, jums var nākties veikt dažus administratīvus pasākumus atkarībā no tās dalībvalsts izvēlētajās pieejas, kurā dzīvojat. Lūdzam skatīt pastāvīgi atjaunināto pārskatu par konkrētiem dalībvalstu pasākumiem Eiropas Komisijas [tīmekļa vietnē par gatavību Brexit](https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en)¹.

Ja jūs jau dzīvojat dalībvalstī likumīgi un pastāvīgi piecus gadus vai vairāk un jūs atbilstat pārējiem attiecīgajiem nosacījumiem, jūs varat iesniegt pieteikumu pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai². Ja ES dalībvalstī esat dzīvojis mazāk nekā piecus gadus, vairums dalībvalstu nepieciešamajiem pieciem gadiem ņems vērā likumīgas uzturēšanās periodus, kas pavadīti konkrētajā dalībvalstī. Dažas dalībvalstis, iespējams, jau pieņem pieteikumus šādu uzturēšanās atļauju saņemšanai pirms izstāšanās dienas.

¹ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

² Padomes Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji. Ņemiet vērā, ka šī direktīva netiek piemērota Īrijā un Dānijā.



Nemot vērā, ka esmu AK valstspiederīgais, kāds būs manu ģimenes locekļu³ statuss, kuri nav ES pilsoņi, bet kuri dzīvo ES dalībvalstī?

Jūsu ģimenes locekļi, kuri nav ES pilsoņi, vairs nevarēs izmantot tiesības, ko viņi izmantoja atbilstīgi ES brīvas pārvietošanās noteikumiem⁴. Viņi nevarēs izmantot ES tiesības brīvi pārvietoties pat tad, ja viņi pirms izstāšanās dienas būs ieguvuši pastāvīgas uzturēšanās tiesības saskaņā ar ES Brīvas pārvietošanās direktīvu. Viņu statusu noteiks valsts tiesību akti un ES noteikumi par ģimenes atkalapvienošanos⁵.

Kontrolsaraksts attiecībā uz AK valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kas ir trešo valstu valstspiederīgie.

- Ja tas vēl nav izdarīts, jums būtu **jāreģistrējas valsts iestādēs**⁶ dalībvalstī, kurā jūs dzīvojat, un jāsaņem pastāvīgā iedzīvotāja reģistrācijas apliecība (attiecīgi AK valstspiederīgajiem) vai uzturēšanās karte (ģimenes locekļiem, kas ir trešo valstu valstspiederīgie).
- **Iegūstiet informāciju par pasākumiem**, ko ievieš **jūsu dzīvesvietas dalībvalsts, lai nodrošinātu to Apvienotās Karalistes valstspiederīgo** (un viņu ģimenes locekļu) **uzturēšanās tiesību saglabāšanu, kuri valstī uzturas likumīgi**, un par šo pasākumu īstenošanas grafiku. Pārskatu par notiekošajiem ES dalībvalstu sagatavošanās pasākumiem jūs varat atrast Eiropas Komisijas [tīmekļa vietnē par gatavību Brexit](#)⁷. Plašākas informācijas saņemšanai sazinieties ar attiecīgajām [valsts iestādēm](#) savas dzīvesvietas dalībvalstī.
- **Saņemiet uzturēšanās dokumentus**, tiklīdz tie ir pieejami attiecīgajās valsts iestādēs. Ir svarīgi, lai šie dokumenti būtu jums līdzī, ceļojot uz ārzemēm.



Nemot vērā, ka esmu AK valstspiederīgais, kādas būs manas tiesības attiecībā uz darbu un sociālo nodrošinājumu ES dalībvalstī?

Bezlīguma *Brexit* gadījumā jūs un jūsu ģimenes locekļi vairs nevarēsiet izmantot tiesības, kas jums bija saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos, kamēr Apvienotā Karaliste bija ES dalībvalsts. Jūsu situāciju reglamentēs ES noteikumi par trešo valstu valstspiederīgajiem un valsts noteikumi attiecīgajā ES dalībvalstī. Kaut arī situācija dalībvalstīs būs atšķirīga, daudzas dalībvalstis gatavojas valsts tiesību aktos uz noteiktu laiku piešķirt Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem preferenciālu statusu. Tajās valstīs, kurās tas netiks darīts, jums, lai varētu turpināt dzīvot un strādāt kādā ES dalībvalstī, būs jāatbilst konkrētajiem nosacījumiem, ko paredz ES tiesību akti un valsts tiesību akti attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem. Jūsu sociālā nodrošinājuma tiesības arī var mainīties.

Plašāku informāciju par ES un valstu likumīgās migrācijas noteikumiem, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem ES dalībvalstīs, jūs atradīsiet [Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē](#)⁸ un [ES Imigrācijas portālā](#)⁹.

³ Ģimenes locekļi, kuri ir vai nu Apvienotās Karalistes valstspiederīgie, vai arī tiem ir citas trešās valsts pilsonība.

⁴ Vienā situācijā AK valstspiederīgo ģimenes locekļi, kas nav ES pilsoņi, pēc izstāšanās dienas var saglabāt savas uzturēšanās tiesības uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos: ja viņu uzturēšanās tiesības ir tikušas nošķirtas no Apvienotās Karalistes valstspiederīgā (tobrīd ES pilsoņa) tiesībām pirms izstāšanās dienas un tagad viņiem ir neatkarīgas uzturēšanās tiesības. Tas ir iespējams AK valstspiederīgā ģimenes locekļa nāves vai laulības šķiršanas gadījumā.

⁵ Padomes Direktīva Nr. 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos.

⁶ https://europa.eu/youreurope/citizens/national-contact-points/index_lv.htm?topic=living-abroad

⁷ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration_en

⁹ <https://ec.europa.eu/immigration>

AK valstspiederīgajiem Eiropas Savienībā iesakām rīkoties šādi.

- Lūgt dzīvesvietas dalībvalsts iestādēm informāciju par noteikumiem un procedūrām, lai varētu turpināt dzīvot un strādāt attiecīgajā valstī.
- Sagādāt pierādījumus par dzīvesvietas dalībvalstī nostrādāto laiku, uzturēšanas laiku, studiju laiku un veiktajām nodokļu iemaksām.
- Nekavējoties iesniegt pieteikumu par pagaidu vai pastāvīgu imigrācijas statusu saskaņā ar valsts imigrācijas noteikumiem.

Lai iegūtu plašāka informāciju, jums būtu jāiepazīstas ar [jautājumiem un atbildēm par sekām, kas iestāsies, ja Apvienotā Karaliste izstāsies no Eiropas Savienības bez ratificēta izstāšanās līguma](#)¹⁰.



Kāds būs mans statuss, ja es esmu gan Apvienotās Karalistes valstspiederīgais, gan ES dalībvalsts valstspiederīgais?

Ja jums ir gan AK, gan kādas ES dalībvalsts valstspiederība, jūs joprojām būsiet ES pilsonis, pamatojoties uz jūsu valstspiederību kādā ES dalībvalstī. Jūs pilnībā saglabāsi tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos.

Piemērs: ja jums ir Apvienotās Karalistes un Spānijas valstspiederība un jūs studējat Francijā, jūs pēc izstāšanās dienas varēsiet turpināt izmantot savas tiesības dzīvot Francijā un tur studēt saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos, jo jūs joprojām esat ES pilsonis.



Kāds būs mans statuss, ja es, būdams AK valstspiederīgais, dzīvoju kādā ES dalībvalstī kā ES pilsoņa ģimenes loceklis?

Tas ir atkarīgs no tā, vai ES pilsonis, kura ģimenes loceklis jūs esat (piemēram, jūsu laulātais), dzīvo dalībvalstī, kuras valstspiederīgais viņš vai viņa ir.

ES pilsonis, kas dzīvo dalībvalstī, kas nav viņa/viņas valstspiederības valsts, ir “mobilais ES pilsonis”. Ja jūs esat “mobilā ES pilsoņa” ģimenes loceklis, jūs varēsiet izmantot tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos, jo tās ir atvasinātas no mobilā ES pilsoņa tiesībām¹¹.

Piemērs: AK valstspiederīgais ir precējies ar Čehijas pilsoni. Pirms izstāšanās dienas abi strādāja Vācijā, un abi izmantoja uzturēšanās tiesības saskaņā ar ES Brīvas pārvietošanās direktīvu. Pēc izstāšanās dienas AK valstspiederīgais var uzturēties un turpināt strādāt tāpat kā jebkurš cits mobila ES pilsoņa ģimenes loceklis, kas nav ES pilsonis.

Tas noteiktos apstākļos var būt spēkā arī tajā dalībvalstī, kuras valstspiederīgais ir ES pilsonis, ar nosacījumu, ka ES pilsonis ir tur atgriezies no citas dalībvalsts, kurā viņš vai viņa dzīvoja.

Tomēr, ja jūs esat ģimenes loceklis ES pilsonim, kas ir tās dalībvalsts valstspiederīgais, kurā jūs dzīvojat, un kas nekad nav izmantojis tiesības brīvi pārvietoties (t. i., nav mobilais ES pilsonis), tad jums nebūs tiesību saskaņā ar ES noteikumiem par brīvu pārvietošanos. Jūsu tiesības noteiks ES un valsts imigrācijas tiesību akti.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/contingency-qanda_en.pdf

¹¹ Ģimenes attiecībām ar AK valstspiederīgo jau ir jābūt izveidotām, kad ES pilsonis dzīvoja citā dalībvalstī.



Vai, būdams AK valstspiederīgais, kas dzīvo kādā ES dalībvalstī, es arī turpmāk varēšu balsot un kandidēt pašvaldību vēlēšanās?

No izstāšanās dienas jums vairs nebūs balsstiesību pašvaldību vēlēšanās dzīvesvietas dalībvalstī, pamatojoties uz ES tiesību aktiem.

Katras ES dalībvalsts ziņā ir noteikt, vai un ar kādiem nosacījumiem jūs varat piedalīties vietējo pašvaldību vēlēšanās kā trešās valsts valstspiederīgais. Tādējādi dalībvalsts, kurā jūs dzīvojat, var nolemt piešķirt jums vēlēšanu tiesības kā jebkuram citam trešās valsts valstspiederīgajam vai uz savstarpīguma pamata. Jums būtu jānoskaidro dalībvalstī, kurā jūs dzīvojat, vai jums ir balsstiesības pašvaldību vēlēšanās.

Ja jūs savā dzīvesvietas dalībvalstī esat ievēlēts konkrētā vietējās pašvaldības amatā, jums attiecīgās dalībvalsts kompetentajās iestādēs būtu jānoskaidro, vai saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem jūs esat tiesīgi saglabāt šo amatu līdz pilnvaru beigām.



Vai, būdams AK valstspiederīgais, kas dzīvo kādā ES dalībvalstī, es arī turpmāk varēšu balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās?

Jums kā AK valstspiederīgajam no izstāšanās dienas saskaņā ar ES tiesību aktiem vairs nebūs tiesību balsot vai kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās, bet attiecībā uz pašvaldību tiesībām jūs, iespējams, saglabāsi šīs tiesības, ja to paredz valsts tiesību akti.



Publikāciju birojs

© Eiropas Savienība, 2019

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Print ISBN 978-92-76-00567-4

doi:10.2775/443

NA-03-19-141-LV-C

PDF ISBN 978-92-76-00563-6

doi:10.2775/65102

NA-03-19-141-LV-N